

Список використаних джерел

1. Підручник. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Підручник>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДСЬКІСТЮ ПРОФІЛЬНОЇ 12-РІЧНОЇ ШКОЛИ: РОБОТА З ВЧИТЕЛЯМИ

Капустюк О. М. (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4657-8556>)

Початок ХХІ століття став часом освітніх реформ, спрямованих на зміни в системі освіти, головною метою якої є виховання сучасного громадянина та його підготовка до життя й діяльності в демократичному суспільстві. Перші, дійсно, хто несе відповідальність за становлення гармонійної особистості дитини, - це батьки, а далі, на певному етапі, важливу роль на цьому шляху починає відігравати й школа як соціальний інститут, яка має важливе значення для майбутнього, створюючи простір для можливостей напрацьовувати молодим поколінням певних знань і умінь необхідних для життя саме тут і зараз, на цьому історичному проміжку розвитку суспільства, визначаючи, яким воно буде в майбутньому. Але яку ми бачимо сьогоднішню школу для старшокласників? Чи з радістю й бажанням вранці йдуть до школи? Чи щасливі вони? І найголовніше – з чим вони виходять у великий світ?

Традиційна школа виступає такою, де вчитель, як наставник, завжди правий, а оцінка його роботи, як правило, опирається на зовнішні презентаційні показники, а не співпрацю з дитиною та її особистий успіх. Діти ж переважно навчаються відповідати одному стандарту без врахування їх власних особливостей і бажань: вся увага зосереджена на академічних дисциплінах, й учні, яким не вдається опанувати їх на високому рівні, а саме запам'ятовувати та відтворювати інформацію, вважаються «нерозумними». Відповідальність за

неуспішність покладається переважно на дитину. До того ж така перевантаженість унеможлиблює об'єктивну оцінку власних можливостей, здібностей і знань, формування вміння приймати оптимальні рішення, в тому числі і щодо здобуття освіти та майбутньої професійної діяльності. Відповідно про який інтерес, мотивацію до навчання, належний рівень національної свідомості, достатню життєву компетенцію та самовизначення може тут йти мова, а отже і про успішний старт у доросле життя? НУШ ставить перед освітою запит щодо якості людського потенціалу та рівня освіченості й культури всього населення.

Переформатування сьогоденного навчання на профільне передбачає зміну вимог до професійної підготовки вчителів: перш за все до їх педагогічної компетентності, ерудиції та загальної культури. Профілізація потребує такого вчителя, який здатний генерувати інноваційні ідеї, проявляє професійний інтерес до розробки й реалізації нових навчальних програм, володіє високим інтелектуальним потенціалом та науковою компетентністю, різними методами активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці; має ґрунтовну методичну підготовку; проводить разом з учнем пошуково-дослідницьку роботу, зміцнює й розвиває емоційно-мотиваційну сферу підлітків, підтримує умови для його самовизначення, самореалізації та всебічного розвитку як особистості й найвищої цінності суспільства. Вчитель вже не є тим єдиним і головним джерелом інформації, а, насамперед, виступає організатором самостійної роботи учнів та їх консультантом. [1].

Тож суспільству потрібні вчителі, які б сприйняли зміни, що відбуваються в освіті, та трансформували в собі нову освітньо-світоглядну парадигму і працювали на рівні вимог часу. [4]. Нові підходи до організації освіти у старшій школі, її переструктурування, зумовлюють також необхідність і подальшої модернізації системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, домінуючою метою якого для роботи у старшій профільній школі є встановлення співвідношення між соціальними вимогами до професійної діяльності педагога в умовах профілізації навчання та рівнем його підготовки до виконання

професійних функцій. Така підготовка та перепідготовка потребують певного рівня сформованості мотиваційно-вольового, когнітивно-методичного, операційно-технологічного, комунікативно-організаційного та оцінно-рефлексивного компонентів і можлива за умови активно-позитивного ставлення до змін як в освіті, загалом, так і в своїй професійній діяльності, зокрема.

Отже, ставлення працюючих педагогів до освітньої реформи в залежності від свого змісту та характеристик виступає як чинник, що сприяє формуванню готовності її (реформи) підтримки, активізує та спрямовує особистість на саморозвиток, самовдосконалення професійних компетенцій та подальшу реалізацію особистісного потенціалу у царині педагогіки, або стає чинником, що ускладнює подальшу професійну діяльність [3].

Разом із цим, позитивне ставлення до нововведень, не завжди забезпечує дії у напрямку самореалізації та підтримки освітньої реформи. Чинниками, що визначають виникнення психологічних бар'єрів у педагогів, є нестача потрібної інформації, невизначеність інтересів, незнання своїх здібностей, вплив оточення, збільшення зони відповідальності, різного роду упередження, вікові особливості особистості, низький рівень психологічної готовності до певної діяльності тощо. Також потрібно враховувати, що включення педагога в процес реформування часто відбувається без урахування його професійної та особистісної готовності до інноваційної діяльності. Тим паче, що профілізація старшої школи потребує достатньо ґрунтовної роботи щодо самоосвіти й особистісного росту, пов'язаних з переглядом своїх ставлень до процесу навчання й ролі вчителя й учня в освітньому процесі вже сьогодні. До того ж необхідно враховувати момент поєднання інноваційних програм з державними програмами навчання і виховання учнів, які не охоплені освітньою реформою, тобто зважати на співіснування різних педагогічних концепцій. Що дійсно для більшості вчителів є проблемою, особливо для тих, хто працює вже не один десяток років. Тому є гострою затребуваністю обґрунтування та втілення системи соціально-психологічних заходів, націлених на формування психологічної готовності персоналу освітніх закладів у цьому напрямку [3].

Соціально-психологічна робота з вчителями щодо підтримки профільної 12-річної школи має бути забезпечена постійною інформаційною та психологічною підтримкою та, відповідними соціально-психологічними засобами щодо організації належних заходів – створенні та впровадженні соціально-психологічних програм підготовки та супроводу персоналу освітніх закладів; організації семінарських занять, експериментальних творчих груп, тренінгів та навчальних пролонгованих програм як окремо для вчителів, так і спільних з представниками громад, школярами та їх батьками (це має додатковий ефект консолідації учасників у активних діях щодо змін у власній школі та освіті загалом, а також можливість під різними кутами поглянути на нововведення з формуванням відчуття причетності у кожного, що в свою чергу створює атмосферу безпеки, яка вибудовується на основі розуміння, що вони, вчителі, не залишилися на одинці зі своїми проблемами).

Одним з таких напрямків роботи з вчителями, учнями та їхніми батьками є розроблена й апробована командою нашої лабораторії комплексна інтерактивна технологія підтримки освітніх реформ – «КІТ-ПРО» [2].

Список використаних джерел

1. Готовність учителя до роботи в умовах профільного навчання <https://sites.google.com/site/smcprofil/materials/readiness>
2. Капустюк О. М., Гриценюк Л. І., Пастушенко В. С. Аналіз використання комплексної інтерактивної технології підтримки освітніх реформ – «КІТ-ПРО». *Психологічні виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми: збірник наукових праць / за ред. С.Д. Максименка*. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2021. С. 74-91. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726054>
3. Капустюк О. М., Пастушенко В. С. Психологічні особливості ставлення педагогів до змін в освіті та готовність до підтримки ними освітньої реформи. *Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності* : збірник наукових праць / за ред. С.Д.Максименка. Київ-Оттава: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Canadian publishing office “Accent Graphics Communications & Publishing”. 2021. С. 87–97. URL:<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725180>.

4. Сотніченко І.І. Модель підготовки вчителів до профільного навчання старшокласників у системі підвищення кваліфікації https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/4/statti/2sotnichenko/2sotniche nko.htm

**ФОРМА ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ У СУЧАСНОМУ ПОСІБНИКУ
З НАДАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ
(НА ПРИКЛАДІ КАТАТИМНО-ІМАГІНАТИВНО ПСИХОТЕРАПІЇ)**

Кісарчук З. Г. (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4461-945X>)

Гребінь Л. О. (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2248-9655>)

В сучасній Україні в умовах тривалої гібридної війни та загроз пандемії психотерапевтичної допомоги з очевидністю потребує все більше людей. Наявність та відчуття небезпеки, обмеження безпосереднього спілкування, дистанційні форми освіти та роботи додають напруження, з яким кожному доводиться вчитись давати раду. Разом з тим кваліфікований спеціаліст, а особливо в галузі психотерапевтичної допомоги, може набути професійного рівня не менше, ніж за три – чотири роки навчання на базі основної психологічної або медичної освіти; додаткові спеціалізації також вимагають часу та зусиль, отже, досвідчених фахівців ще замало.

Для оволодіння методом кататимно-імагінативної психотерапії (КІП) в контексті психодинамічного напрямку, окрім отримання власного досвіду в якості клієнта, оволодіння загальною теорією психотерапії та консультування, теорією класичного і сучасного психоаналізу, психіатричною (для психологів) та психологічною (для лікарів) пропедевтикою, здійснення практичної роботи під супервізією, студент звичайно ж вивчає методологію, теорію та методіку власне методу КІП. На лекціях та семінарах отримуються знання та в першу чергу напрацьовуються навички психотерапевтичного мислення, створюється певна